

**LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTAS
MOKSLO TARYBA**

NUTARIMAS

**DĖL TEIKIMO JAUNŲJŲ MOKSLININKŲ IR DOKTORANTŲ GERIAUSIŲ
MOKSLINIŲ DARBŲ KONKURSUI (LMA)**

2021 m. gruodžio 8 d. Nr. TN-43

Vilnius

Nutaria teikti Lietuvos mokslų akademijos Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų geriausių mokslinių darbų konkursui dokt. Aušros TELEIŠĖS darbą „Poindustrinio miesto kultūriniai procesai“.

Minėtasis A. Teleišės darbas yra etnologijos ir antropologijos mokslo krypties darbas, skirtas miesto tyrimams. Tai naujas, originalus šiandienio Lietuvos poindustrinio miesto ir jame vykstančių kultūrinių procesų tyrimas, reikšmingas ir savita metodologine miesto tyrimo – vaikščiojimo etnografijos – prieiga. Aušra Teleišė, studijuodama Vilniaus universitete Kultūros istorijos ir antropologijos kryptyje, susidomėjo miesto poindustrinių procesų ir jų padarinių socialiniais ir kultūriniais tyrimais, miesto kraštovaizdžio ir ryšio su žmonių kultūriniu pasauliu analize. Dabar konkursui teikiamas tyrimas yra kokybiškai naujas. Tyrėja jį atliko savarankiškai, remdamasi etnografijos tyrimo metodologija, išnagrinėjo tyrimo rezultatus, taikydama bendrąsias ir konkrečios šakos antropologines teorijas ir pateikė originalias išvagas. Bendruoju etnologiniu istoriografiniu požiūriu darbas siejasi su pirmaisiais etnologiniais miesto kultūros tyrimais Lietuvoje sovietmečiu, skyrusiais dėmesį darbininkijai, jos buičiai, šeimai. Tačiau skirtingai nuo ankstesnių darbų, o taip pat ir kai kurių šiuolaikinių etnologinių darbų, Aušra Teleišė miestą mato ne santykyje su kaimu, bet kaip unikalią ir kultūriškai kitonišką erdvę ir vietą. Nauja yra tai, kad ji į miestą žvelgia kaip į heterogenišką ir dinamišką kultūrinę visumą, o ne kaip į vietą, išlaikančią etnografinį kultūrinį tęstinumą su kaimiškosiomis aplinkomis. Nauja yra ir tai, kad tyrėja atskleidžia, kaip ši visuma apima ryšį tarp vietos, pastatytos aplinkos ir daugiasluoksnių žmonių

gyvenimų bei žmonių veiklos. Tai realusis konceptualus kontekstas, kuriame ji išryškina socialinius ir kultūrinius veiksnius, darančius įtaką miesto ir jo kraštovaizdžio pokyčiams bei kultūriniam savitumui. Tyrime ypatingas dėmesys skirtas posovietiniams poindustriniams pokyčiams, vykstantiems Lietuvos pramoniniuose miestuose, konkrečiai, Marijampolėje po Nepriklausomybės atkūrimo ir šiandien. Šie pokyčiai politiniu požiūriu yra saviti, tačiau kartu jie yra bendrųjų pasaulinių procesų dalis. A. Teleišė atskleidžia, kaip miesto gyventojų individualus aktyvumas ir pragyvenimo būdų kūrybingumas ardo miesto industrinį kraštovaizdžio vienodumą, kurdami ne tik veikimo, bet ir kraštovaizdžio įvairovę.

Tyrėjos įžvalgos yra originalios ir perspektyvios ne tik šio tyrimo lygmenyje, bet ir platesnės mokslinės antropologinės diskusijos ir tarpdisciplininiame lygmenyje. Pažymėtina, kad tyrimų, nagrinėjančių poindustrinius kultūrinius procesus, nėra daug ne tik Lietuvoje, bet ir kitose šalyse. Tad šiame tyrime pabrėžiamas miesto kultūrinis unikalumas, pastatytos aplinkos matmuo bei vaikščiojimo etnografijos metodologinė prieiga ir eilinio žmogaus lygmuo, jo socialinis ir kultūrinis aktyvumas ir kūrybingumas yra vertingi kertiniai dėmenys formuojantys Aušros Teleišės tyrimo novatoriškumą, vertę ir konceptualų perspektyvumą.

Posėdžio pirmininkas

Darius Staliūnas

Parengė

Mokslo tarybos sekretorius

Darius Baronas

